

НАСТАВНО-УМЕТНИЧКО-НАУЧНОМ ВЕЋУ
ФАКУЛТЕТА ЛИКОВНИХ УМЕТНОСТИ БЕОГРАД
Париска бр. 16, 11000 Београд

СЕНАТУ УНИВЕРЗИТЕТА УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ
Косанчићев венац 29
11000 Београд

Предмет: Извештај комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта „Блискост – вишемедијска просторна инсталација“ кандидаткиње Тијане Раденковић

Комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта је на састанку одржаном 27.11.2019. усвојила извештај којим се позитивно оцењује докторски уметнички пројекат Тијане Раденковић. Извештај Комисије садржи: уводно образложење, биографију кандидаткиње, анализу докторског уметничког пројекта, оцену остварених резултата и критички осврт чланова Комисије као и закључак Комисије.

Уводно образложење

Докторски уметнички пројекат је са предложеним насловом пројекта „Блискост – вишемедијска просторна инсталација“ одобрен на 128. седници Сената универзитета уметности у Београду 27. 10. 2018. године број одлуке је 7/480. За ментора је постављен др ум. Зоран Тодоровић, ванр, проф. Факултета ликовних уметности у Београду. Докторски уметнички пројекат је завршен. Комисија за оцену и одбрану у саставу: др ум. Владимир Николић доцент ФЛУ, др. Бојана Матејић, доцент, ФЛУ, др ум. Александра Јованић доцент, ФЛУ, др. Мариела Цветић, ванр, проф. Архитектонски факултет универзитета у Београду и др ум. Зоран Тодоровић, ванр, проф ФЛУ – ментор, формирана је на 462. седници већа Факултета ликовних уметности у Београду 02. 10. 2019.

Биографија кандидаткиње

Тијана Раденковић рођена 1991 у Краљеву. Основе студије Факултета ликовних уметности завршила у класи проф. др Чедомира Васића. Мастер студије Факултета ликовних уметности у Београду завршила је 2014.год. у класи проф. др Милете Продановића. Као студент Докторанд била је на Ерасмус размени на Факултету за Уметност и Дизајн, одсек Интермедија, Братислава, Словачка 2017/2018. год. код проф. Илоне Немет. Тренутно је на завршној години докторских студија на Факултету ликовних уметности у Београду.

САМОСТАЛНЕ ИЗЛОЖБЕ

2019.

Блискост, Уметнички простор У10, Београд, Србија.

2017.

Методe/Ми нисмо само ми, Дом омладине Београд, Београд, Србија.

2016.

Тренутно стање, Културни центар ГРАД, Београд, Србија.

2015.

One night show, Галерија ФЛУ, Београд, Србија.

Недоступни са Мирзом Дедаћ и Ваштаг Венделом, Ремонт галерија, Београд, Србија.

Perfect, Звоно Галерија, Београд, Србија.

2014.

Самостална изложба студената генерације, Галерија ФЛУ, Београд, Србија.

2013.

Body/Parts, Културни центар Рибница, Краљево, Србија.

ОДАБРАНЕ ГРУПНЕ ИЗЛОЖБЕ

2019

Женке приче, Салон музеја Савремене Уметности у Београду, Србија

2018

Off the road, Галерија Перјанички дом, Центар за савремену Уметност Црне Горе,
Подгорица, Црна Гора

Уметност и стварност / XXIII Пролећно Анале, Културни Центар Чачак, Србија
2017.

... de la porosité IV, cole des Beaux-Arts – MoCo, Монпелје, Француска.

Frontiers in Retreat: „Edge Effects Serbia, Културни центар Град, Београд, Србија.

Off the road, ПроЗор галерија, Београд, Србија.

Народни Музеј Савремене Уметности, Оставинска Галерија, Београд, Србија.

Изложба Краљевачких уметника, ММЦ Галерија, Нови Пазар, Србија.

iScream, У10 Арт Спаце, Београд, Србија.

2016.

Новембарски салон визуелних уметности, Народни музеј Краљево, Краљево, Србија.

Transformation of image, Музеј савремене уметности Загреб, Загреб, Хрватска..

Х означава место/Фестивал С.У.Т.Р.А., Музеј науке и технике, Београд, Србија.

37. сусрет Акварелиста, Савремена галерија Зрењанин, Зрењанин, Србија.

Младост / Изложба младих 2016, Ниш Арт Фондација, Кућа легата, Београд, Србија.

Крени стазом које нема, Бански двори, Бања Лука, Босна и Херцеговина

2015.

Mediterranea 17, No Food's Land Young Artists Biennale, Милано, Италија.

ИРЛ, Галерија У10, Београд, Србија.

БУГ 4/2, Г12 Хуб, Београд, Србија.

ПЕРСПЕКТИВЕ 13, Музеј Срема, Сремска Митровица, Србија.

2012.

FID - Foire Internationale du Dessin, Cite internationale des arts, Париз , Француска.

Радови у колекцији: Народни Музеј Краљево, Сурдулички културни центар, Савремена галерија Зрењанин, Имаго Мунди Луциано Бенетон Колекција.

Анализа докторског уметничког пројекта

Докторски уметнички пројекат “Блискост – вишемедијска просторна инсталација“ кандидаткиње Тијане Раенковић је предочен на 121 куцаних страна (Times New Roman 12, са проредом 1,5) са списком литературе од 60 библиографских и 42 вебографске јединице са илустрованим прилозима као и са биографијом кандидаткиње.

Писана експликација докторског уметничког пројекта постављена је као поетичко протеоријски рад који рефлектује битне моменте у реализацији вишемедијске просторне инсталације која чини централни део доктората.

Пројекат је изведен током 2019 године и инсталација је постављена у галерији „У 10“ у Београду.

Образложење докторског уметничког пројекта:

Тијана Раденковић припада оној групи уметника који у реализацији својих пројеката користе механизме нових уметничких стратегија и пракси. Основна оријентација према којој је усмерен докторски уметнички пројекат је везана за истраживачка искуства био-уметности.

Кандидаткиња издваја неколико важних питања која проблемски ситуирају овај рад а то је питање односа људског и нељудског у сопственом и истовремено страном телу, односно, микро телима која насељавају људска тела и која чине њихов интегрални део. Истраживање ових односа подразумева и конципирање нових видљивости и изражајних могућности.

Конструисана је сложена вишемедијска инсталација која укључује живе микроорганизме што је изведено у сарадњу са другим истраживачким дисциплинама пре свега са биологијом, и хемијом али и другим научним дисциплинама. Актуелне везе науке и уметности отварају већ саме по себи многа питања али овде пажњу привлачи својеврсно престојавање које је више наклоњено корелацијама и аналогијама а мање каузалном натуралистичком моделу који инситуира на разлици културе и природе што је била доминантна нововековна логика и логика модерне. У том смислу Тијана разматра различите феномене пратећи одређене праксе уметника који се баве биологијом и другим научним дисциплинама на које, у извесном смислу, уметници трансгресивно делују отварајући могућности и за контра трансгресију што мења и

природу уметничког поступка. Текст експликације докторског уметничког пројекта нам приближава идеју екологије у уметности, такође, антропоцене као нове слике света али и трансформације света кроз слике. Наводећи Бруна Латура као извор идеја на које се делимично ослања Тијана концеп антропоцене види као применљив на све, подједнако на природне и друштвене феномене, природне и друштвене науке као и на уметност. ‘Људи теже ка бољој земљи, бољој технологији, промовишу нове технологије, креирају нове објекте, протезе, манипулишу људским ткивима. Постављају се у улогу антропоценског субјекта који се више налази на сигурном месту’

Тијана кроз текст експликације прати феномене објекта, тела, његове дискурзивне производње и разумевања кроз различите епохе, такође анализира појаву перформанса као и праксе био-уметности и бројне концептуалне и етичке контроверзе које оне отварају. Истовремено се разматрају појаве архива, музеја и његове историје, такође и појаве колекција и кабинета, посебно кабинета куриозитета или чуда. Кабинет је заправо био инспирација и модел пројектовања поставке Тијанине просторне инсталације у галерији. Као облик збирке кабинети куриозитета се појављују у шеснаестом веку као приватни простори и схватани су као позориште света, или театар сећања.

У Тијаниној изведби овај формат се показао захвалним јер централни део инсталације чини својеврсна колекција личних предмета као што су сунђер за наношење пудера за лице, четкица за зубе, сунђер за купање, марамица за чишћење лица, мрежица за купање, бријач и сл. Одабир предмета који је представљен је насумичан али сви они чине мобилијар свакодневне хигијенске рутине који подразумевају директан контакт са телом уметнице. На ове предмете је након њиховог коришћења нанета биомедицинска хранљива подлога па су тако третирано ови предмети премештени у стерилну средину како би се микроорганизми које они садрже размножавали. Након тога ови предмети су смештени у посебно за ову прилику дизајниране витрине/постаменте и унутар њих на стаклене сталке који подсећају на лабораторијске. У витрине је уграђено специјално светло које додатно подстиче развој микроорганизма. Витрине су затворене стаклом и спречавају непосредан контакт публике са овим предметима с обзиром да је постојала могућност преноса микроорганизама. Неки од најзаступљенијих микроба са којима ови предмети за личну хигијену стварају нова тела су били и предмет налаза Института за биолошка истраживања и углавном су то гљиве које

насељавају људско тело, најчешће безопасне али у неким случајевима могу да изазову одређена обољења.

Други важан елемент ове инсталације је двоканална видео пројекција која даје одређен увид у живот ових организама што представља својеврсну спектакуларизацију нечега што је у овој инсталацији присутно и активно али голом оку није доступно. Обе видео пројекције су монтиране на тај начин да је пројекција трансформисана у кружни облик, тако да посетилац има осећај као да се садржај посматра кроз микроскоп.

Трећи део поставке чини фото књига која је документ који прати одговарајући текст. Ради се о својеврсном фото есеју који на свој начин треба да представи и приближи перформативни моменат овог рада који на први поглед изостављен. “Књига обједињује више сегмената кроз 52 странице; први део књиге описује значење речи објекат; други део визуелно описује значење речи – тело, а завршним делом се обједињују ова два појма, креирајући нова тела и нова острва.”

Основно Тијанино питање које покреће овај али и неке друге радове који су преходили реализацији овог докторског уметничког пројекта је питање утемељења људске посебности узвишености па и ароганције с обзиром да је само један мали део људског тела са којим се свако од нас идентификује заиста хуманог порекла.

Оцена остварених резултата и критички осврт

Пројекат “Блискост” укључујући и текст који га прати испитује односе уметности и науке, уметности и архива као и перформативности која се појављује у уметности. У форми посебно конструисаног виваријума који погодује узгоју и излагању одређених живих организама се тестира могући дискурзивни, перцептивни, афективни и едукативни модел новог типа тела које није сасвим људско али је са њим у вези. Парафразирајући Тијану; ‘тело о којем се расправља представља се као објекат/предмет, који по својој специфичној структури и комплексности има различита разумевања и одредбе. Тело је перформативни објекат, који својом садржином обједињује чиниоце који независно од њега могу да функционишу, али су свакако део једне комплексне целине. Рад се бави анализом телесних узајамности што је представљено кроз микро свет који нас окружује. Какав је човеков утицај на тело/објекат у најширем смислу и како се ово питање повезује са актуелним питањима који се тичу феномена антропоцене, био-арта, архивирања и колекција.’

Тијана свој рад разуме као истраживачки. У визуелној уметности је то пракса која има своју историју дужу од пола века. Начелно се ради о идеји да уметност може да се бави и истражује проблеме ширег друштвеног смештаја саме уметности. Другачије речено, она се бави такозваним другостепеним дискурсима као што је теорија и историја уметности, социологија и психологија уметности и сл. То значи да та форма уметничког рада нужно не подразумева на свом исходишту естетски предмет него пре једну врсту проблематизација којом се може критички прилазити разним питањима или вредностима у уметности и друштву. У том смислу се кроз истраживачку уметност могу анализирати, расправити и претресати различита друштвена и политичка питања. Међутим, данас су ове праксе доста нормативизоване и често се подразумевају, политика је постала нека врста мета-наратива савремене уметности тако да то може да произведе и контра ефекат који противречи основној идеји која је овде скицирана. У том смислу се понекад критичка уметност или политизација уметности и уметнички активизам појављује и као облик деполитизације или конформизама. Такође близина научног дискурса и методологија науке, што је за овај рад много значајније, које се дословно преузимају, посебно методологије природних наука могу да произведу одређене шумове и неспоразуме. Наиме, наука настоји да произведе објективно или универзално знање док је уметничко истраживање везано за конструисање једне субјектине ситуације и догађаја који је сингуларан и у том смислу непоновљив па је и природа тог знања сасвим другачије топологије. То је субјективни поглед који отвара расправу и који је и сам увек подложен пропитивању, на тај начин је и релевантан. Тако да преписивање научних метода открива несигурност у сопствени профил мишљења и позицију уметности због чега се често и тражи легитимација која је већ изборена на другом месту. То нису исти модели мишљења, међутим, постоје и зоне могућих сусрета и међусобних појачавања, на које Тијана рачуна.

’Рад Бликост је мишљен као експеримент смештен између две праксе, или културе уметности и науке, дефинисан је као место за игру где се не траже тачни одговори и где резултати нису унапред пројектовани. Предпостављена је позиција уметника који се налази у непознатој новој ситуацији која доноси и неке нове прилике и нова искуства’. Као што смо већ нагласили а што не промиче ни Тијани треба држати у виду да везе које уметност успоставља са науком прате одређена трења које имају и оптерећења сукоба који су се водили а повремено се и данас обнављају унутар различитих научних формација или култура пре свега на релацији техно-нучног позитивизма и хуманистике. У једном моменту се чак говорило о отвореном рату

теорија, хуманистике и природних науке, природе и друштва. Са једне стране се ради о покушају делегитимизације хуманистике и широког спектра критичког мишљења које она подразумева и то је виђено као део кризе политике али и кризе универзитета. Док са друге стране ове расправе, у неком свом елементу, могу изгледати и као ефекти легитимације нових дискурзивних предпоставки које докидају бинарну логику и разлику култура-природа и које афирмишу другачије приступе који откривају моменте сагласности у различитим научним областима. Рецимо, добар је пример антропологије која је имала битну улогу у формирању студија науке и која је обезбедила увиде у прожимања тела, култура и технологија или у случају науке и уметности где се успоставила узајамност слика и научних података. Веза уметности и науке отвара простор кретања од историје филма и фотографије преко нових медија до визуелних студија и њиховог односа према биологији који кроз спектакуларизацију научног знања ствара чулне догађаје који су потпуно сингуларни и у том смислу непоновљиви. У тексту експликације се препознаје сопствена ситуација и жанр унутар којег се делује и који обилује проблемима које смо овде скицирали међутим пропитују се и ситуације савремене уметности које делују бочо у односу на познате језичке обрасце који владају жанровима којима овај рад граитира. У том смислу се теоретизију и праксе које више личе не свакодневницу или које се изводе као део других дисциплина али које развијају самосвест и рачунају на неку врсту хибридизације где се интервенцијом у реалности генеришу нови односи и језичке форме које се потврђују и у естетском и политичком подручју.

Закључак комисије

Докторски уметнички пројект „Блискост – вишемедијска просторна инсталација“ кандидаткиње Тијане Раденковић има амбиције да се бави питањем живота, његових многобројних релација, његове постојаности, трајања и његове употребе. У том смислу овај пројекат отвара и питања политичких и друштвених импликација функционализације живота који није само људски. Формирање медија у облику живог организма/тела захтева и технички и интерпретативни апарат који овај рад одржава живим и у дословном и у преносном смислу. Овај пројекат пре свега рачуна на другачије логичке али и перцептивне предпоставке. Истовремено, ова врста рада у нашој средини није рутинска и не постоје непосредна искуства домаћих уметника у овој области.

Кандидаткиња Тијана Раденковић је докторским уметничким пројектом „Блискост“ вишемедијска просторна инсталација остварила разрађен уметнички пројект којим је демонстрирала професионалну и уметничку компетентност у домену савремене ликовне уметности. Истраживањима за пројекат и његовом изведбом кандидаткиња је показала способност да успешно делује у проблемски захтевном контексту савремене уметности. Комисија оцењује докторски уметнички пројекат кандидаткиње Тијане Раденковић вредним истраживачко уметничким радом којим су отворене могућности новог доживљаја и разумевања односа уметности и науке. Комисија предлаже Наставно уметничком већу Факултета ликовних уметности и Сенату Универзитета уметности у Београду да прихвати извештај, те да покрене процедуру за јавну одбрану докторског уметничког пројекта „Блискост – вишемедијска просторна инсталација“ кандидаткиње Тијане Раденковић.

27. 11. 2019. Београд

др ум. Александра Јованић, ФЛУ

др Бојана Матејић, доцент. ФЛУ

др ум. Владимир Николић, доцент. ФЛУ

др Мариела Цветић, ванр. проф. Архитекстонског факултета Универзитета у Београду

др ум. Зоран Тодоровић ванр. проф. ФЛУ (ментор)